

E-Musikk – tips om funksjoner og snarveier for å spille og navigere.

E- Musikk kan brukes med øyestyring, bryterstyring eller berøring. Første gang E-Musikk kjøres, skal den starte opp ned øyestyring aktivt.

Spille eller redigere:

Når man er i en meny eller spiller, kan disse skjermen enten være i spilling (grønn lyspære) eller i pause (rød lyspære). I pause kan man se rundt på skjermen, uten å spille eller velge sang i menyer. Når skjermen er i spilling kan man velge sanger, spille eller komponere.

- Man går fra spilling til redigering ved å høyreklikke på tittelen når skjermen er i pause, eller trykke "tilbaketast/backspace" eller "Alt-E" på tastaturet.
- For å gå fra redigering til spilling, trykker man på "spilleknappen" øverst til venstre, eller på "tilbake/backspace" eller "mellomrom".

Endring av innstillinger eller redigering, gjøres enklest med tastatur, mus eller berøringsskjerm i redigeringsmodus, der man har en verktøylinje med diverse knapper og menyer.

Spille med øynene eller brytere:

Hvilket spillemodus som er valgt - øyestyring, 1-3 brytere eller mange brytere, vises på menylinja øverst.

Dette kan endres ved å gå til redigeringsmodus og klikke på knappen som viser spillemodus (f.eks. "Øyestyring").

Man kan også endre spillemodus med snarvei Alt-shift-P som bytter mellom de tre måtene å spille.

A. Spille med øyestyring

- Øyestyringssystemet som brukes må kunne flytte musa fritt i apper eller program i Windows (uten dwell eller museklikk). På Tobii-maskiner må man slå på en funksjon som heter Windows Control eller TD Control.
Se eget dokument for innstillinger av TD Control.
- Nå er det bare å velge hva du vil spille i menyene på skjermen. Når en sang eller meny er i pause, kommer navigasjonsknapper frem. Med navigasjonsknappene kan man navigere mellom menyer, velge sanger og gå mellom ulike vers eller deler av en sang.

Slå på og av pause:

Alle sanger og menyer kan pauses, slik at man skal kunne se på skjermen uten å spille eller velge noe. Man kan slå av og på pause på to måter:

- Se (dwell) eller trykk (touch eller mus) på pauseknapp med lyspære
- Bruk mellomrom på tastaturet

E-Musikk har en del funksjoner som skal gjøre det enklere å spille med øyestyring. Disse kan slås av eller på, eller endres etter behov.

- Sekvens – knappene er organisert i en sekvens eller rekkefølge, slik at man blir guidet gjennom sangen man spiller. Man kan slå av eller på sekvens ved å til redigeringsmodus (se gul tekstboks) og trykke på 'Sek'-knapp, eller i meny Musikk > Sekvens.

- Når det er sekvens kan man vise alle knappene i sekvensen på skjermen, men bare den riktige neste knappen kan spilles, eller man kan velge å bare vise «neste knapp» på skjermen. Disse innstillingene finner man også i meny Musikk > Sekvens.
- Man kan endre størrelse, posisjon, bilder, tekst og farger på knappene fra meny «knapper» fra menylinja.
- Man kan endre, eller legge til ny lyd eller MIDI fra meny Musikk > MIDI instruments/Audio
- I tillegg kan man redigere ved å slette eller kopiere/limme inn knapper i den enkelte skjerm eller mellom ulike skjermer/sanger.

Nyttige hurtigtaster med tastatur (både øye-og bryterstyring!)

Pause spilleskjerm av/på – mellomrom

Gå mellom spille- og redigeringsmodus – Tilbake/backspace

Gå tilbake til begynnelsen av sangen – Esc eller navigasjonsknapp med tilbakepil (når pauset)

Gå til neste/forrige vers eller del av en sang - Tab/shift-Tab eller navigasjonsknapper

Hoppe raskt mellom ulike vers eller deler – tallene 1 til 10 velger nummer på vers/del

Stoppe all lyd umiddelbart (kill!) - K

Åpne en spilleskjerm/sang - O og Å (ved å åpne herfra kan man finne flere variasjoner som ikke ligger i skjermmenyene)

Spill markert knapp (bryterspilling eller redigering) – høyre piltast

Gå til neste knapp (spiller av lyd i menyer) – piltast ned

Gå til neste eller forrige knapp (uten lyd i menyer) – pg down og pg up

Slå på/av redigering – Alt- E eller tilbake/backspace

Hvis spilleskjermen har akkorder som er merket med akkordnavn, kan man styre hvilken akkord som er aktiv (kan spilles) ved å trykke på A, B, C, D, E, F, G eller H på tastaturet for å velge akkord.

B. Spille og navigere med brytere

Det første du må gjøre er å gå til redigeringsmodus (se gul tekstboks), og sjekke om det står «øyestyring», «1-3 brytere» eller «flere brytere» på menylinja. For å navigere og spille med 1-3 brytere, må du velge «1-3 brytere», for å bytte fra en av de andre styringsinnstillingene, se blå tekstboks.

- Når man spiller med bryter kan man spille sangene med én bryter (høyre piltast). Hvert brytertrykk spiller knappene på skjermen én etter én. For å navigere og velge andre sanger må man ha to brytere (bla og velge/spille), eller en hjelper kan bruke mus/tastatur eller touch-skjerm som bla-bryter, mens musikeren kan velge og spille med én bryter.
- Når en menyskjerm er på (ikke pauset), kan du bruke “bla-bryter”/ piltast ned for å bla/gå igjennom alle menyknappene. Når du kommer til den menyknappen du vil velge, trykker du «velge/spillebryter» for å åpne en undermeny eller en sang.
- Når du har åpnet en sang/spillestemme, vil spillebryter spille gjennom knappene i en sekvens.
“Bla-bryter” vil hoppe til pauseknapp for å pause spilling og/eller navigere. Denne funksjonen kan slås av i navigasjonsinnstillinger.
- Når du har spilt til slutten av sangen, vil pauseknappen være markert. Du kan da enten trykke “spillebryter” for å spille fra begynnelsen igjen, eller trykke på “blabryter» for å bla gjennom navigasjonsknappene
- Hvis sangen har flere vers/deler, vil det være en knapp ‘>>|’ som du kan velge for å gå videre til neste vers eller del.

- Hvis sangen bare har én del, kan du velge 'Gå til menyen over', for å gå tilbake til menyskjermen der du sist valgte en sang. Man kan også velge å gå rett til startskjermen.

Brytere og tilkoblingsmuligheter:

1. Velge-/spillebryter

For å sette opp en 'velge-/spillebryter' kan en bryter kobles til datamaskinen med:

- 'Joybox' – inngang 'høyre piltast'
- 'Jack Switch box' – inngang 12*

Den same bryterfunksjonen kan man også få ved å bruke:

- Høyre piltast på tastaturet.
- Tonen G4 (tonen G som er en og en halv oktav over enstrøken C) på et MIDI-keyboard eller trommepader (stilt inn på kanal 1)*

2. Blabryter (scanne)

For å sette opp 'blabryter' kan en bryter kobles til datamaskinen med:

- 'Joybox' – inngang 'piltast ned'
- 'Jack Switch box' – inngang 11 *

Den same bryterfunksjonen kan man også få ved å bruke:

- Piltast ned på tastaturet.
- Tonen F4 (tonen F som er en og en halv oktav over enstrøken C) på et MIDI-keyboard eller trommepader (stilt inn på kanal 1)*

*NB. Hvis du bruker MIDI keyboard eller 'Jack switch box', må du passe på å koble det til datamaskinen før du starter opp E-Musikk. Det er også mulig at du må endre MIDI-inngang. Åpne meny Musikk (fra verktøylinja øverst) > MIDI inngang > velg jack switch box, eller keyboard som oftest dukker opp med merke eller type instrument (f.eks. Yamaha keyboard)